

Prikaz
Primljeno: 5. 6. 1991.

Dr. Matija Panjaković, Ekonomski fakultet Osijek

OPĆA ULOGA KOMASACIJE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA I NJEZIN UTJECAJ NA POVEĆANJE POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE

(Prvo Hrvatsko znanstveno-stručno savjetovanje)

Osijek, 9. i 10. svibnja 1991.

Na Ekonomskom fakultetu Osijek 9. i 10. svibnja 1991. godine održano je prvo Hrvatsko znanstveno-stručno savjetovanje na temu komasacije zemljišta. Ovo savjetovanje je treće po redu koje je održano u Jugoslaviji do danas. Prvo savjetovanje održano je u Prištini od 17.-19. svibnja 1978. godine, drugo nekoliko godina kasnije u Kragujevcu i ovo treće, a prvo u Hrvatskoj ove godine.

Savjetovanje je otvorio prof. dr. Matija Panjaković uz upućen pozdrav svim pristunima, posebno gostima i dao je kratak osvrt na program rada savjetovanja. Naglasio je da je u prvom dijelu savjetovanja predviđeno da sudionike pozdravi pokrovitelj savjetovanja, predstavnik Ministarstva poljoprivrede i šumarstva Republike Hrvatske, zatim gradonačelnik grada Osijeka, te domaćin — dekan Ekonomskog fakulteta Osijek. Nakon toga je u ime pokrovitelja skup pozdravio pomoćnik ministra gospodin mr. Luka Stojković, a u ime gradonačelnika gospodina dr. Zlatka Kramarića, skup je pozdravio gospodin Herman. Dekan Ekonomskog fakulteta prof. dr. Slavko Juriša kao domaćin zaželio je dobrodošlicu i ugodan boravak svim sudionicima savjetovanja i zaželio plodan rad. Ujedno je iskoristio priliku da upozna prisutne o dosadašnjem i budućem radu Ekonomskog fakulteta Osijek, pri čemu je naročitu pažnju usmjerio na budući program studija na Ekonomskom fakultetu.

Savjetovanju je prisustvovalo oko 100 sudionika, što je za 50% manje od očekivanog broja. Manji broj sudionika rezultat je uglavnom složene političke situacije koja je vladala u ono vrijeme na području Slavonije i Baranje, posebice na području Vinkovaca. Posebice treba istaći da je malo bilo predstavnika iz poljoprivrede za koje je i bio organiziran ovaj Simpozij, naročito predstavnika društvenog sektora.

Za Simpozij je prijavljen 21 referat.

U radnom dijelu savjetovanja pristupilo se izlaganju referata od strane autora. Prvi je nastupio Želimir Seissel s referatom "Komasacije u Hrvatskoj", zatim Zvonimir Buntić, "Uređenost poljoprivrednog zemljišta kao faktor povećanja poljoprivredne proizvodnje u Hrvatskoj", dr. Josip Marušić, "Stupanj izgrađenih hidromelioracijskih sustava za odvodnju poljoprivrednog zemljišta", mr. Marijan Medić, Tomislav Gotovac "Utjecaj komasacije i hidrotehničke melioracije na poljoprivredno proizvodni prostor Vinkovaca u međurječju Bosuta, Biđa, Vuke."

Uslijed nedolaska autora nije moglo biti prezentirano šest referata i to tri referata autora gospodina Marka Gostovića iz Vojvodine, referat gospođe Danice Ajduk iz "Agroposavine" Ivanić Grad i referati Karoglan-Gašparović i Lacić Boška.

Međutim, predsjedavajući je podsjetio na razlog nedolaska referenata i ukazao na poruke ovih referata, kako bi se rasprava mogla voditi i o njima.

Kako je cilj prvog Hrvatskog znanstvenog-stručnog skupa o komasacijama održanog u Osijeku 9. i 10. svibnja bio verifikacija i prezentacija dobivenih rezultata izvršenih komasacija u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 1954. do 1988. to je sadržaj većine referata obrađivao analizu komasacija u tom razdoblju i kritički se osvrtao na njih i ukazivao na nedostatke i propuste komasacija kao i davao prijedloge za komasacije u budućnosti.

Činjenice govore da u Republici Hrvatskoj provedbe komasacija u posljednje vrijeme (1975-1988) znatno zaostaju. Tako npr. u razdoblju od 1954-1974. godine prosječno je godišnje u Republici Hrvatskoj komasirano 23.030 ha, a u razdoblju 1975.-1988. godine 16.833 ha ili za 27% manje nego u proteklom razdoblju.

U razdoblju 1954.-1988. godine komasacija u Republici Hrvatskoj provedena je na 679.437 ha poljoprivrednog zemljišta ili na 21,1%, a u Slavoniji i Baranji na 490.481 hektara ili na 72,5% poljoprivrednih površina. Iz ovoga proizlazi da, bi samo u Slavoniji i Baranji trebalo još komasirati oko 185,869 ha ili 27,5%.

Prije početka održavanja skupa, organizator je izdao Zbornik radova o komasaciji u tiražu od 300 primjeraka i na 288 stranica koji je uručen svim učenicima prije početka skupa. Budući da na zalihama ima još Zbornika zainteresirani čitaoci mogu još naručiti knjigu uz cijenu od 500,00 din po primjerku.

U raspravi koja se odvijala oba dana sudjelovalo je 30 sudionika. Iz rasprave, a djelomično i iz izlaganja referata ističani su određeni prijedlozi za zaključke. Tako su istaknuti slijedeći prijedlozi koji bi morali naći svoje mjesto u zaključcima i porukama sa ovog savjetovanja.

— potrebno je u budućnosti kod provođenja komasacija uključiti sve znanstvene discipline i struke, kako bi dobili optimalna rješenja u kondenzaciji i uređenju poljoprivrednog zemljišta,

— komasacija mora biti temeljita i dugotrajna agrarna mjera koja treba obuhvatiti kompleksnu problematiku zemljišta i uređenja intracijama,

— komasacije i hidromelioracije moraju se provoditi istovremeno,

— većina sudionika u raspravi zahtijevala je da se po hitnom postupku izmijeni i dopuni postojeći Zakon o komasacijama zbog toga što je već zastario,

— mora se pronaći izvor za financiranje komasacija budući da je državni sektor koji je do sada financirao veći dio komasacija, zaokružio svoje posjede i nema više interesa da se uključuje u financiranje,

— buduće komasacije treba financirati iz republičkih i općinskih fondova uz minimalno učešće privatnog sektora,

— postoji i veći interes šumara za sudjelovanje u komasacijama uz pretpostavku da se riješi pitanje cijena za komasaciju šuma,

— komasaciju treba vršiti zajedno za kalcifikacijom tla tamo gdje je to potrebno jer se kalcifikacijom postižu veći prirodni od 20-120%,

— itd.

Na kraju je prof. dr. Matija Panjaković dao kratak osvrt na održano savjetovanje i konstatirao da je skup uspio a to dokazuje broj učesnika kao i broj prisutnih predstavnika nadležnih ministarstava.

Iz provedene rasprave i prezentiranih referata na održanom skupu može se izvući jedan opći zaključak a on glasi:

Iz prethodnih izlaganja po referatima o rezultatima provedenih komasacija u Republici Hrvatskoj u razdoblju 1954.-1988. godine nameće se opći zaključak da je neophodno i u buduće nastaviti s ovom veoma korisnom agrotehničkom mjerom. Taj zaključak proizlazi i iz ekonomske logike a koja govori da se uređivanjem zemljišta tj. provedbom komasacija i hidrotehničkih melioracija, proširuje materijalna osnovica rada u poljoprivredi.

Na potrebu nastavka radova na uređenju zemljišta govori nam i činjenica da u posljednje vrijeme provedba komasacija u Republici Hrvatskoj znatno zaostaje. To se osobito uočava kada se analizira posljednje petnaestogodišnje razdoblje.